

Handlingsplan för Folkhälsoarbete 2024

Stadsområde Hisingen

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1	INLEDNING	2
2	BAKGRUND	2
3	MÅLGRUPPER	3
4	INSTRUKTIONER.....	3
5	MÅLOMRÅDEN	5
5.1	ÖKA MÖJLIGHETERNA TILL EN GOD START I LIVET OCH GODA UPPVÄXTVILLKOR	5
5.2	ÖKA DEN PSYKISKA HÄLSAN	7
5.3	ÖKA FÖRUTSÄTTNINGARNA FÖR DELAKTIGHET, INFLYTANDE OCH TILLIT	8
5.4	FRÄMJA HÄLSOSAMMA OCH HÅLLBARA LIVSMILJÖER.....	9
5.5	ÖKA FÖRUTSÄTTNINGARNA FÖR ÅLD RAND E MED LIVSKVALITET.....	10
6	ÖVRIGT.....	10
7	BUDGET.....	10

1 INLEDNING

Det övergripande målet för Sveriges nationella folkhälsopolitik är att skapa samhälleliga förutsättningar för en god och jämlik hälsa i hela befolkningen och sluta de påverkbara hälsoklyftorna inom en generation. Folkhälsoarbetet ska utgå från övergripande strukturella förhållanden så som befolkningens livsvillkor och hälsa. Folkhälsoarbetet ska bygga på långsiktighet och de specifika förutsättningar som finns lokalt samt utgå från befolkningens behov. Göteborgs Stad, Stadsdelsnämnden (SN) och Göteborgs hälso- och sjukvårdsnämnd (HSNG) har tecknat avtal om lokalt folkhälsoarbete från 1 januari 2023 till 31 december 2025. I avtalet finns reglerat att en handlingsplan med gemensamt prioriterade områden ska tas fram för det lokala folkhälsoarbetet. Handlingsplanen utgår från de prioriterade områden som förenar SN och HSNG. Handlingsplanen uppdateras årligen men ska ses som ett långsiktigt dokument där insatser kan sträcka sig över avtalsperioden/fler år. Uppföljning sker årligen.

Handlingsplanen ska även följa de målområden och dokument som anges i avtalet:

- Göteborgs Stads styrdokument för folkhälsoarbete (budget, Göteborgs Stads program för en jämlik stad med flera).
- Västra Götalandsregionens styrdokument för folkhälsoarbete (budget, regional utvecklingsstrategi för Västra Götaland 2021–2030 med flera).

2 BAKGRUND

Arbetet med att förbättra hälsan i befolkningen kräver gemensamma insatser och samverkan mellan olika nivåer och olika huvudmän. Arbetet handlar både om insatser som förbättrar folkhälsan generellt och särskilda insatser riktade till de grupper boende i stadsområdet där både hälsan och dess förutsättningar är avsevärt sämre. En ökad jämlikhet i hälsa och livsvillkor är en förutsättning för att uppnå ett långsiktigt socialt hållbart samhälle och ska särskilt beaktas i folkhälsoarbetet. Handlingsplanen anger folkhälsoarbetets riktning och baseras på insatser med det övergripande nationella målet att skapa samhälleliga förutsättningar för en god och jämlik hälsa i hela befolkningen samt sluta de påverkbara inom en generation. Detta ska ske utifrån ett rättighetsbaserat arbete med vägledning av FN:s konvention om barnets rättigheter samt mänskliga rättigheter. Folkhälsoarbetet ska bygga på långsiktighet och de specifika förutsättningar som finns lokalt samt utgå från befolkningens behov.

Till grund för insatserna i följande handlingsplan ligger en behovsanalys som tagits fram lokalt på Hisingen med en rad data kring hälsans bestämningsfaktorer. Denna, tillsammans med målområden i handlingsplanen och planer och program ligger också till grund för prioritering av målgrupp.

3 MÅLGRUPPER

En god jämlik hälsa är en mänsklig rättighet och ett mål för det lokala folkhälsoarbetet. Hisingen är ett segregerat område med stora skillnader i livsvillkor och hälsa. Därför finns stora utmaningar i att öka den sociala hållbarheten inom stadsområdet och i förhållande till Göteborg. På Hisingen finns, enligt polismyndighetens lista, ett område som är särskilt utsatt: Biskopsgården, det finns ett område som är utsatt: Backa. Därtill finns även ett område med utmaningar: Fyrklövern. I dessa områden ska folkhälsoinsatserna intensifieras för att öka tilliten, hälsan och förbättra livsvillkoren för de som bor och verkar i området.

Grupper som är socialt eller ekonomiskt utsatta eller riskerar att diskrimineras har generellt sämre hälsa och livsvillkor. Det handlar till exempel om hbtq-personer, personer med funktionsnedsättning, migranter, nationella minoriteter och personer som står långt från arbetsmarknaden. Det är viktigt att se till utsatta grupperns behov inom samtliga målområden och på hela Hisingen. Även studenter och barn och unga har identifierats som en både växande och utsatt målgrupp kopplat till psykisk ohälsa på hela Hisingen, här behöver arbetet intensifieras.

Allt arbete som sker på Hisingen ska utgå från målgruppens behov och förutsättningar med delaktighet och tillit som röd tråd. Arbetet 2024 utgår ifrån en behovsanalys som har tagits fram under 2023 enligt Göteborgs stads interna överenskommelse, i samverkan med andra förvaltningar inom Göteborgs stad samt invånarna.

Stadengemensamt arbete

Utifrån avtalet ska utvecklingsledare folkhälsa medverka i utvecklingen av folkhälsoarbetet i Göteborgs Stad. I det stadengemensamma nätverket för utvecklingsledare folkhälsa har arbetsgrupper bildats för att stärka det stadenövergripande arbetet ur ett målgruppsperspektiv. I arbetsgrupperna identifieras gemensamma behov och utvecklingsmöjligheter med syfte att säkra en samlad kunskapsbild och för att kunna vara en gemensam kraft i stadens utvecklingsarbete. Relevanta aktörer deltar/bjuds in i respektive arbetsgrupp. Vid årets start finns arbetsgrupper kopplade till grundskoleelever, högskole-/universitetsstudenter, äldre och personer med funktionsnedsättning.

Grundskoleelevers psykiska hälsa:

Arbetsgruppen består av Utvecklingsledare folkhälsa från samtliga socialförvaltningar och syftar till att stärka grundskoleelevers resiliens (förmåga att klara påfrestningar som kan leda till psykisk ohälsa) samt att öka kunskap om psykisk ohälsa och sjukdom för att minska fördomar och stigmatisering samt kunna hjälpa personer i risk

Högskole-/universitetsstudenters psykiska hälsa:

Tvärsektoriell arbetsgrupp med syfte att främja studenters psykiska hälsa i Göteborg. Arbetsgruppen består av Utvecklingsledare folkhälsa från samtliga socialförvaltningar, studievägledare och kurator från student- och utbildningsavdelningen på Chalmers, samordnare från sektionen för student och utbildningsstöd på Göteborgs universitet (GU) och regionutvecklare, Västra götalandregionen. Gruppen arbetar för att utveckla tvärsektoriell samverkan, dela kunskap och erfarenheter på temat. Det sker exempelvis genom kartläggningsarbete och orsaksanalyser tillsammans med målgruppen samt att planera och genomföra nätverksträffar för funktioner som möter målgruppen.

Äldre:

Stadenövergripande arbetsgrupp för ökad livskvalitet och hälsa: Fortsätta gemensam samverkan med olika målgruppsaktörer för att förstärka kunskapsutbyte och samarbete kring exempelvis ensamhet. Undersöka fler aktörer och möjligheter till samverkan för att stärka arbetet mot målgruppen.

Personer med funktionsnedsättning:

En stadenövergripande arbetsgrupp kring målgrupper med funktionsnedsättning drivs av Utvecklingsledare Folkhälsa. Fokus har hittills varit att samla kunskap kring olika målgrupper samt identifiera möjliga samarbetsparter.

4 INSTRUKTIONER

Beskriv kortfattat planerade insatser under året utifrån handlingsplanens prioriterade områden. Varje stadsområde behöver inte arbeta med alla fem målområden varje år. Att rikta in sig på de målområden som anses vara mest angelägna i det aktuella stadsområdet är möjligt. I matrisen går det bra att infoga eller ta bort rader om så önskas, detta görs genom att på sista raden höger klicka och välja ”Infoga” eller ”Ta bort celler”.

Handlingsplanen skickas till Koncernkontoret, Västra Götalandregionen via hsn.goteborg@vgregion.se senast den **1 december** årligen.

5 MÅLOMRÅDEN

5.1 Öka möjligheterna till en god start i livet och goda uppväxtvillkor

En god start i livet är avgörande för barns livsvillkor och hälsa, både under uppväxten och senare i vuxenlivet. Att barn tillgodogör sig en god utbildning, lever i en trygg social miljö med trygga ekonomiska villkor påverkar deras livsvillkor och möjligheter senare i livet.

Strategi för att uppnå målområdet	Insats - målgrupp	Aktörer	Planerad effekt/Resultat – utifrån strategin
Arbeta för en meningsfull fritid och främja goda levnadsvanor	Insats: Erbjudna lågröskelverksamhet via RF-SISU tillsammans med lokala aktörer Målgrupp: Barn, unga och föräldrar	RF-SISU, Fritid, Lights on/ Skola som Arena (SFH) och Passalen	Fler barn och unga får ta del av kostnadsfria aktiviteter i sitt närområde
	Insats: Arbeta för ökad fysisk aktivitet och goda kostvanor för barn och unga inom skola som arena och Lights on Målgrupp: Barn och unga		Ökad fysisk och psykisk hälsa hos barn och unga
	Insats: Hitta en form för samverkan kring unga och unga vuxna med utvecklingsrelaterade funktionsavvikelser Målgrupp: unga/unga vuxna med funktionsvariationer	Socialförvaltningen Hisingen (SFH) Förvaltningen för funktionsstöd (FFS) samt civilsamhället	Etablerad långsiktig samverkansform för att ta vara på målgruppens behov och möjliggöra för fler att ta del av mer

	Insats: Erbjudas simundervisning Målgrupp: Barn och vuxna	Svenska Livräddningssällskapet (SLS), Lights on/Skola som arena, FCA (SFH) samt civilsamhället Göteborgs Stadsmission samt öppna förskolor	Fler barn och vuxna får lära sig simma vilket bland annat leder till att fler barn kan fullfölja sina studier Fler barn och föräldrar får tillgång till kultur trots områdenas stora socioekonomiska utmaningar
	Insats: Erbjudas aktiviteter i samverkan med Världskulturmuseet Målgrupp: Barn och föräldrar	SFH, Världskulturmuseet	Fler får tillgång till kultur
	Insats: Erbjudas danskurser riktade mot tjejer Målgrupp: Unga tjejer	Fritid och Skola som arena/ Lights on (SFH)	Fler tjejer får tillgång till en meningsfull fritid efter uttalade behov
Arbeta för att öka tillit, hälsan och förbättra livsvillkor	Insats: Viktiga vuxna. Insatsen är en del i Socialförvaltningen Hisingens arbete med att öka den sociala hållbarheten inom stadsområdet där arbetet med att stärka vuxnas närvaro i närområdet skall intensifieras för att öka tilliten, hälsan och förbättra livsvillkoren för de som bor och verkar i området. Arbetet har bland annat fokus på att motverka kriminalitet, öka	Överenskommelse mellan AB Framtiden och SFH	Skapa ökad känsla av delad angelägenhet, engagemang och ansvar för området. Målet är att de som bor i området upplever en större/ökad tillit till samhället, grannskapet med upplevelse av förbättrade livsvillkor

	kunskap och signaler om ANDTs arbetet. Målgrupp: Barn, unga och vuxna		
--	--	--	--

5.2 Öka den psykiska hälsan

Psykisk hälsa kan beskrivas som en tillgång eller resurs som gör det möjligt för människor att må bra och gör det möjligt för oss att uppnå vår fulla potential. Arbetet med att stärka den psykiska hälsan innebär både främjande och förebyggande arbete i hela befolkningen. Det kan innefatta insatser som både främjar psykiskt välbefinnande samt insatser som förebygger suicid.

Strategi för att uppnå målområdet	Insats - målgrupp	Aktörer	Planerad effekt/Resultat – utifrån strategin
Öka kunskapen samt förbättra samverkan kring psykisk hälsa	Insats: Erbjuder riktade insatser från Suicide Zero Målgrupp: äldre, allmänheten, barn och unga	Relevanta aktörer utifrån målgrupper	Ökad kunskap och förmåga till att bemöta människor med psykisk ohälsa
Arbeta med kultur för att främja psykisk hälsa	Insats: Arbeta med kultur som hälsofrämjande insats via Kulturförvaltningen och de lokala biblioteken i Biskopsgården, Lundby och på Norra Hisingen Målgrupp: Befolkningen i utvalda områden på Hisingen Insats: Arbeta med kultur som en hälsofrämjande insats i samverkan, via	Kulturförvaltningen IOP mellan Meeting Plays, Bo Bra (SFH),	En ökad tillgänglighet till kultur och läsning, både geografiskt och språkmässigt, främjar psykisk hälsa

	etablerande av lokalt kulturcenter i Biskopsgården Målgrupp: Invånare i Biskopsgården	Kulturskolan, Civilsamhället/föreningar	
--	--	---	--

5.3 Öka förutsättningarna för delaktighet, inflytande och tillit

Makt över det egna livet och delaktighet i samhället är fundamentala livsvillkor för varje människa. Delaktighet är både en grundlagsstadgad rättighet och en grundläggande princip för att förverkliga de mänskliga rättigheterna. För att åstadkomma en god och jämlik hälsa är det viktigt att främja alla individers möjligheter till kontroll, inflytande och delaktighet i samhället och i det dagliga livet. Delaktighet är en viktig förutsättning för förbättrade livsvillkor och hälsa.

Strategi för att uppnå målområdet	Insats - målgrupp	Aktörer	Planerad effekt/Resultat – utifrån strategin
Arbeta demokratistärkande	Insats: Invånarguider genomför informations- och dialoguppdrag Målgrupp: Invånare i områden med stora socioekonomiska utmaningar och lågt valdeltagande	SFH, Demokrati och Medborgarservice (DoM) och civilsamhället	Invånare får större kunskap kring hur man kan påverka i sitt närområde samt ökad kunskap kring vilket stöd/aktiviteter man har rätt till vilket leder till ökad tillit
	Insats: Tillitsskapande arbete genom lokala dialoger kopplad till socialtjänsten samt Göteborgs stad med ursprung i desinformationskampanjerna Målgrupp: Invånare i områden med stora socioekonomiska utmaningar och lågt valdeltagande	SFH och DoM	Ökad tillit till socialtjänsten och Göteborgs stad leder till att fler invånare får det stöd de behöver och skillnader i livsvillkor minskar

	Insats: Utveckla kunskapen och arbetet kring lokal delaktighet med stöd av DoM och ny modell för delaktighetstrappan	SFH och DoM	Möjliggöra delaktighet inom lokala samverkansprojekt med stöd i metod och forskning för att skapa tillit
Skapa förutsättningar för delaktighet	Insats: Erbjuder insatser kopplade till meningsfull sysselsättning, ex. jobbcoachning Målgrupp: Invånare i Biskopsgården, Backa och Lundby Insats: Arbeta tillsammans med civilsamhället kring lokala demokratiinsatser	IOP mellan SFH och DoM, lokala bostadsbolag och Forum Skills IOP Biblioteksvännerna, SFH och DoM	Fler får förutsättningar till meningsfull sysselsättning och bli självförsörjande vilket minskar skillnader i livsvillkor

5.4 Främja hälsosamma och hållbara livsmiljöer

Den fysiska miljön vi lever och verkar i, det vill säga livsmiljön, har stor betydelse för människors livsvillkor. Den fysiska miljöns utformning kan öka tryggheten och främja sammanhållning mellan grupper i samhället på individ-, områdes- och befolkningsnivå. Både psykisk och fysisk hälsa påverkas i hög grad av levnadssätt och det omkringliggande samhället.

Strategi för att uppnå målområdet	Insats - målgrupp	Aktörer	Planerad effekt/Resultat – utifrån strategin
Öka förutsättningarna att ta del av den fysiska livsmiljön	Insats: Erbjuder cykelkurser i syfte att öka möjligheten att ta del av samhällets service och utbud Målgrupp: Barn och vuxna	Cykelfrämjandet, civilsamhällesaktörer, Communitycenter (SFH), Hälsolots	Fler vuxna lär sig cykla vilket leder till minskade begränsningar i målgruppens vardag men leder även till ökade möjligheter att få arbete inom exempelvis hemtjänsten. Fler föräldrar får även

		(SFH) och trafikkontoret	möjlighet att stötta sina barn i att lära sig cykla
--	--	-----------------------------	--

5.5 Öka förutsättningarna för äldre med livskvalitet

För ett hälsofrämjande, friskt äldre är det betydelsefullt att kunna påverka sin tillvaro och sin livssituation. Att känna delaktighet i samhället och ha möjlighet till fysisk aktivitet ger förutsättningar till ökad fysisk, psykisk och kognitiv hälsa. Även social gemenskap bidrar i hög grad till äldre med livskvalitet.

Strategi för att uppnå målområdet	Insats - målgrupp	Aktörer	Planerad effekt/Resultat – utifrån strategin
	Arbeta med digitalt utanförskap	ÄVO	

6 ÖVRIGT

7 BUDGET

ÅR 2024	BUDGET	
	DRNG	SN
Utvecklingsledare folkhälsa (lön inkl. lönebikostnader)	1 169 000kr	1 169 000kr

Omkostnader (admin, kostnader, resor, kurser etc.)	5 000 kr	5 000 kr
Folkhälsoinsatser	DRNG	SN
Öka möjligheterna till en god start i livet och goda uppväxtvillkor	1 263 600	1 263 600
Öka den psykiska hälsan	290 000	290 000
Öka förutsättningarna för delaktighet, inflytande och tillit	665 000	665 000
Främja hälsosamma och hållbara livsmiljöer	50 000	50 000
Öka förutsättningarna för åldrande med livskvalitet	25 000	25 000
Övrig rörlig pott	29 400	29 400
Summa	3 497 000 kr	3 497 000 kr